

บทที่ 3

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยผู้บริหาร ของประเทศไทยและต่างประเทศ

การประกันภัยผู้บริหาร เป็นกรณีที่บริษัทได้ทำประกันชีวิตให้กับบุคคลสำคัญที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งในบทนี้จะกล่าวถึง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยผู้บริหารของประเทศไทยและต่างประเทศ ในส่วนของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กรมธรรม์ประกันภัยผู้บริหาร รวมทั้งศึกษาการทำประกันชีวิตลูกจ้างและหลักความยินยอมในการทำประกันชีวิตผู้อื่นในต่างประเทศอีกด้วย

3.1 กฎหมายของประเทศไทย

3.1.1 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

1) การประกันชีวิต

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประกันชีวิตไว้ในลักษณะ 20 หมวด 3 ว่าด้วย ประกันชีวิต มาตรา 889-มาตรา 897 ซึ่งสาระสำคัญเกี่ยวกับการประกันชีวิตมีดังต่อไปนี้

มาตรา 889 วางหลักไว้ว่า “การใช้จำนวนเงินในสัญญาประกันชีวิต ย่อมอาศัยความทรงชีพหรือมรณะของบุคคลคนหนึ่ง” การอธิบายความหมายของการประกันชีวิต ต้องอาศัยมาตรา 889 และ มาตรา 861 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยสามารถอธิบายควบคู่กันดังนี้¹

ประกันชีวิต คือสัญญาซึ่งผู้รับประกันชีวิตตกลงจะใช้เงินจำนวนหนึ่งให้แก่ผู้เอาประกันชีวิต หรือผู้รับประโยชน์ ในเมื่อผู้เอาประกันชีวิตหรือผู้ที่ถูกเอาประกันชีวิตไว้ได้ตายลง (ความมรณะ) หรือเมื่อผู้นั้นยังมีชีวิตอยู่จนถึงเวลาตามที่ได้ตกลงกันไว้ (ความทรงชีพ) และในการนี้

¹ นักศึกษานิติศาสตร์ (มศธ). (2550). *กฎหมายลักษณะประกันภัย*. เข้าถึงได้จาก: <https://nitistou.wordpress.com/2007/10/30/กฎหมายลักษณะประกันภัย>. [2558, 20 เมษายน].

ผู้เอาประกันชีวิต ตกลงจะส่งเบี้ยประกันให้แก่ผู้รับประกันชีวิต จากความหมายของประกันชีวิตดังกล่าว สามารถแยกเป็นประเด็นได้ ดังนี้

(1) ต้องมีบุคคล 2 ฝ่าย เข้าร่วมตกลงกันทำสัญญา คือ ผู้เอาประกันชีวิตและผู้รับประกันชีวิต

(2) ต้องมีข้อตกลงเกี่ยวกับความตายหรือความทรงชีพ

(3) ผู้เอาประกันชีวิตตกลงจะส่งเบี้ยประกันให้แก่ผู้รับประกันชีวิต

(4) ผู้รับประกันชีวิตตกลงจะจ่ายเงินจำนวนหนึ่งให้แก่ผู้เอาประกันชีวิตหรือผู้รับประโยชน์

2) ประเภทของประกันชีวิต

หากพิจารณาจาก มาตรา 889 จะพบว่า การประกันชีวิตแบ่งได้ 2 ประเภท คือ

(1) ประเภทซึ่งอาศัยความทรงชีพของบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นหลักในการใช้เงิน

(1.1) เป็นสัญญาที่ผู้รับประกันชีวิตตกลงจะจ่ายเงินให้แก่ผู้เอาประกันชีวิต หากผู้เอาประกันชีวิตหรือผู้ถูกเอาประกันชีวิตยังมีชีวิตอยู่จนถึงกำหนดเวลาตามที่ตกลงกันไว้

(1.2) หากผู้เอาประกันชีวิตหรือผู้ถูกเอาประกันชีวิตถึงแก่ความตายก่อนถึงกำหนดเวลาตามที่ตกลงกันไว้ ผู้รับประกันชีวิตก็ไม่ต้องจ่ายเงินให้

(2) ประเภทซึ่งอาศัยความมรณะของบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นหลักในการใช้เงิน

(2.1) เป็นสัญญาที่ผู้รับประกันชีวิตตกลงจะจ่ายเงินให้แก่ผู้เอาประกันชีวิตหรือผู้รับประโยชน์ เมื่อผู้เอาประกันชีวิตหรือผู้ถูกเอาประกันชีวิตได้ตายลงภายในกำหนดเวลาตามที่ตกลงกันไว้

(2.2) หากผู้เอาประกันชีวิตไม่ตายภายในกำหนดเวลาตามที่ตกลงกันไว้ ผู้รับประกันชีวิตก็ไม่ต้องจ่ายเงินให้

จะเห็นว่า การประกันชีวิตทั้ง 2 ประเภทดังกล่าว ต่างมีจุดอ่อน ทำให้ไม่มีคนสนใจในเรื่องการประกันชีวิต จึงเกิดการประกันชีวิตประเภทที่ 3 ในลักษณะผสม เรียกว่า การประกันชีวิตแบบสะสมทุนหรือสะสมทรัพย์ กล่าวคือ มีความคุ้มครอง มีการออมทรัพย์ และเป็นการลงทุน

3) หลักเกณฑ์การพิจารณาเกี่ยวกับการประกันชีวิต

มีดังนี้คือ

(1) การพิจารณาเกี่ยวกับการประกันชีวิต ต้องนำบทบัญญัติ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 863, มาตรา 865 และมาตรา 893 มาวินิจฉัยร่วมกัน

(2) การมีส่วนได้เสียในสัญญาประกันชีวิตให้นำบทบัญญัติ มาตรา 863 มาใช้บังคับ กล่าวคือ

(2.1) ส่วนได้เสียนั้นต้องมีอยู่ในขณะทำสัญญาประกันชีวิต สามีหรือภรรยาได้เอาประกันชีวิตของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไว้ แม้จะได้หย่าขาดจากกันไปในภายหลัง สัญญาประกันชีวิตที่ทำไว้นั้นยังคงผูกพันอยู่

(2.2) ผู้ใดเอาประกันชีวิตของตนเอง ผู้นั้นคือผู้มีส่วนได้เสีย

(2.3) ผู้ใดเอาประกันชีวิตของผู้อื่น ต้องพิจารณาว่าผู้นั้นต้องมีความสัมพันธ์กับบุคคลที่ตนจะเอาประกันชีวิตหรือไม่ ถ้ามีก็ถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสีย ตัวอย่างเช่น

ก) สามีภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมาย ถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียในชีวิตของกันและกัน

ข) ชายหญิงที่เป็นคู่หมั้นกัน ถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียในชีวิตของกันและกัน

ค) บิดามารดากับบุตร ถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียในชีวิตของกันและกัน

ง) พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน พี่น้องร่วมแต่บิดาหรือมารดาเดียวกัน ปู่ ย่า ตา ยาย และลุง ป้า น้า อา ถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียในชีวิตกับผู้เอาประกัน

จ) สามีภรรยาอยู่กินกัน โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียในชีวิตของกันและกัน

ฉ) บุตรนอกสมรสซึ่งบิดารับรองการเป็นบุตรแล้ว ไม่ถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียในชีวิตกับบิดา

ช) เจ้าหน้าที่มีส่วนได้เสียในชีวิตของลูกหนี้

ช) นายจ้างมีส่วนได้เสียในชีวิตของลูกจ้าง

ฉ) ผู้เป็นหุ้นส่วนมีส่วนได้เสียในชีวิตของกันและกัน

(3) การเปิดเผยข้อความจริงในการทำสัญญาประกันชีวิต ให้นำบทบัญญัติ มาตรา 865 มาใช้บังคับ กล่าวคือ

(3.1) ผู้เอาประกันชีวิตและผู้ถูกเอาประกันชีวิต มีหน้าที่จะต้องเปิดเผยข้อความจริงในการทำสัญญาประกันชีวิต

(3.2) ข้อความจริงที่เปิดเผยนั้น จะต้องมีความสำคัญถึงขนาดทำให้ผู้รับประกันชีวิตเรียกเบี้ยประกันชีวิตสูงขึ้น หรือบอกปิดไม่ยอมทำสัญญาประกันชีวิตด้วย

(3.3) ความสำคัญถึงขนาดเพียงใด ต้องถือตามความคิดเห็นของวิญญูชนทั่วไปเป็นหลัก

(3.4) การเปิดเผยข้อความจริง ต้องกระทำในขณะทำสัญญาประกันชีวิต

(3.5) ผู้เอาประกันชีวิตปกปิดความจริงเกี่ยวกับ โรคร้ายแรง โรคหนึ่ง และต่อมาผู้เอาประกันชีวิตนั้นถึงแก่ความตายด้วยโรคอื่น สัญญาประกันภัยยังคงเป็น โมฆะ

(4) การแถลงอายุผู้เอาประกันชีวิตหรือผู้ถูกเอาประกันชีวิตคลาดเคลื่อน ให้นำบทบัญญัติ มาตรา 893 มาใช้บังคับ กล่าวคือ มาตรา 893 วางหลักไว้ว่า “การใช้เงินโดยอาศัยเหตุ ความทรงชีพหรือมรณะของบุคคลใด แม้ได้แถลงอายุของบุคคลนั้นไว้คลาดเคลื่อนไม่ถูกต้อง เป็นเหตุให้กำหนดเบี้ยประกันไว้ต่ำ ให้ลดจำนวนเงินที่ผู้รับประกันชีวิตจะต้องใช้นั้นลงตามส่วน แต่ถ้าผู้รับประกันชีวิตพิสูจน์ได้ว่า ในขณะที่ทำสัญญานั้น อายุที่ถูกต้องแท้จริงอยู่นอกจำกัดอัตรา ตามทางค้าปกติของเขาแล้ว สัญญานั้นเป็น โมฆียะ” การแถลงอายุผู้เอาประกันชีวิตหรือผู้ถูกเอาประกันชีวิตคลาดเคลื่อน คือ

(4.1) การแถลงอายุคลาดเคลื่อนไม่จำเป็นต้องเป็นความเท็จ อาจแถลงคลาดเคลื่อนโดยสุจริตก็ได้

(4.2) เฉพาะกรณีที่เป็นเหตุให้กำหนดจำนวนเบี้ยประกันภัยไว้ต่ำเท่านั้น (มาตรา 893 วรรคแรก) เช่น อายุจริง 50 ปี แต่แถลงว่า 40 ปี เป็นต้น

(4.3) ให้ผู้รับประกันชีวิตลดจำนวนเงินที่จะต้องใช้จ่ายให้แก่ผู้เอาประกันชีวิตหรือผู้รับประโยชน์ลงตามส่วนได้ (มาตรา 893 วรรคแรก)

(4.4) ถ้าหลักเกณฑ์การรับประกันชีวิตบุคคลอายุไม่เกิน 60 ปี แต่ในขณะที่ทำสัญญาประกันชีวิตนั้น ผู้เอาประกันชีวิตแจ้งว่าอายุ 55 ปี ทั้งๆ ที่อายุจริงกว่า 60 ปีแล้ว หากผู้รับประกันชีวิตพิสูจน์ได้เช่นนั้น สัญญาประกันชีวิตเป็น โมฆียะ (มาตรา 893 วรรคสอง)

(5) ผลของการไม่เปิดเผยข้อความจริง

(5.1) ผู้รับประกันชีวิต เป็นผู้มีสิทธิบอกล้างสัญญาประกันชีวิตที่เป็น โมฆียะ (มาตรา 865 วรรคแรก)

(5.2) ต้องบอกล้างภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด กล่าว คือ ภายใน 1 เดือน นับแต่วันที่ผู้รับประกันภัยทราบมูลอันจะบอกล้างได้ หรือภายใน 5 ปี นับแต่วันทำสัญญา (มาตรา 865 วรรคสอง)

(5.3) ถ้ามิได้ใช้สิทธิภายในระยะเวลาดังกล่าว สิทธิการบอกล้างเป็นอันระงับสิ้นไป (มาตรา 865 วรรคสอง)

(5.4) แต่ถ้าผู้รับประกันชีวิตได้รู้ว่า ผู้เอาประกันชีวิตหรือผู้ถูกเอาประกันชีวิตปกปิดความจริงไว้ หรือข้อความที่แถลงนั้นไม่เป็นความจริง หรือถ้าผู้รับประกันชีวิตจะไม่รู้ แต่หากได้ใช้ความระมัดระวังเช่นวิญญูชนแล้ว ผู้รับประกันชีวิตควรจะได้ไม่ยาก สัญญาประกันชีวิตนั้นเป็นอันสมบูรณ์ (มาตรา 866)

(6) สารระอื่นๆ ที่สำคัญเกี่ยวกับสัญญาประกันชีวิต ได้แก่

(6.1) การใช้เงินประกันชีวิตแก่ผู้เอาประกันหรือผู้รับประโยชน์ จะจ่ายเป็นรายเดือนหรือรายปีก็ได้ แต่แต่ละจะตกลงกันเอง ตามมาตรา 890

(6.2) กรณีที่ผู้เอาประกันชีวิตมิได้เป็นผู้รับประโยชน์เอง ผู้ประกันชีวิตคนนั้นมีสิทธิโอนประโยชน์ให้แก่บุคคลอื่นที่เรียกว่า “ผู้รับโอนประโยชน์” ได้ ตามมาตรา 891 เว้นแต่จะครบองค์ประกอบ 2 ประการ คือ

ก) ได้ส่งมอบกรมธรรม์ประกันชีวิตให้แก่ผู้รับประโยชน์ไปแล้ว และ

ข) ผู้รับประโยชน์คนนั้นได้แสดงเจตนายอมรับประโยชน์เช่นนั้น โดยบอกกล่าวเป็นหนังสือไปยังผู้รับประกันชีวิตแล้ว

(6.3) กรณีที่ผู้เอาประกันชีวิตบอกล้างสัญญาประกันชีวิตที่เป็นโมฆียกรรม ตามมาตรา 865 ผู้รับประกันชีวิตต้องคืนค่ากรมธรรม์ประกันชีวิตให้แก่ผู้เอาประกันชีวิตหรือทายาท ตามมาตรา 892

(6.4) ผู้เอาประกันชีวิตจะบอกเลิกสัญญาประกันชีวิตเมื่อใดก็ได้ เพียงแต่ส่งเบี้ยประกันชีวิตเสีย ก็ถือว่าเป็นการบอกเลิกแล้ว ตามมาตรา 894 แต่ถ้าบอกเลิกก่อนครบ 3 ปี ไม่ได้คืนค่ากรมธรรม์ประกันภัย

(6.5) อายุความเกี่ยวกับสัญญาประกันชีวิต ในการฟ้องเรียกให้ใช้เงินประกันชีวิตก็ดี หรือให้คืนเบี้ยประกันชีวิตก็ดี มีอายุความ 10 ปี นับแต่วันทำสัญญา ตามมาตรา 193/3

(7) สิทธิของผู้เอาประกันชีวิต

(7.1) สิทธิเรียกร้องให้ชดใช้เงินประกันชีวิต

(7.2) สิทธิบอกเลิกสัญญาประกันชีวิต

(7.3) สิทธิได้รับค่าไถ่ถอนกรมธรรม์ประกันชีวิตหรือรับกรมธรรม์ใช้เงินสำเร็จ

(7.4) สิทธิลดเบี้ยประกันชีวิต

(7.5) สิทธิโอนประโยชน์ให้บุคคลอื่น

(8) หน้าที่ของผู้เอาประกันชีวิต

(8.1) หน้าที่ส่งเบี้ยประกันชีวิต

(8.2) หน้าที่เปิดเผยข้อความจริง

(9) สิทธิของผู้รับประกันชีวิต

(9.1) สิทธิบอกล้างโมฆียะแห่งสัญญาประกันชีวิต

(9.2) สิทธิที่จะไม่ต้องรับผิดชอบต่อการกระทำบางอย่างของผู้เอาประกันชีวิตและ

ผู้รับประโยชน์

- (9.3) สิทธิที่จะลดจำนวนเงินเบี้ยประกันชีวิต
- (10) หน้าที่ของผู้รับประกันชีวิต
 - (10.1) หน้าที่กำหนดเบี้ยประกันชีวิต
 - (10.2) หน้าที่ใช้เงินประกันชีวิต
 - (10.3) หน้าที่คืนเงินค่าไถ่ถอนกรมธรรม์ประกันชีวิต

3.1.2 กรมธรรม์ประกันภัยผู้บริหาร

ผู้บริหารนั้น มีความสำคัญต่อบริษัทเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้บริหาร ขับเคลื่อนองค์กรเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักขององค์กร ซึ่งกล่าวได้ว่า

Direction ผู้บริหาร คือ ผู้ที่มีหน้าที่ในการสร้างวิสัยทัศน์และแนวทางเดินที่ชัดเจน

Motivation ผู้บริหาร คือ ผู้ที่สามารถสร้างแรงจูงใจ และกระตุ้นทีมงานได้

Organization ผู้บริหาร คือ ผู้ที่สามารถบริหารจัดการทั้งทีมงานและควบคุมการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายของบริษัทได้

ประกันภัยผู้บริหาร (Keyman Insurance) คือการที่บริษัทซึ่งเป็นนิติบุคคลได้ทำประกันชีวิตเพื่อเป็นสวัสดิการให้กับบุคคลสำคัญของบริษัท โดยบริษัทเป็นผู้ชำระเบี้ยประกันภัย ทั้งนี้เพื่อเพิ่มความมั่นคงให้กับบริษัทอีกทั้งยังเป็นการวางแผนทางการเงินให้กับบริษัท เนื่องจากการทำประกันภัยผู้บริหารนั้นสามารถนำเบี้ยประกันภัยที่บริษัทจ่ายไปมาหักลดหย่อนภาษีได้อีกด้วย

สัญญาประกันภัยผู้บริหารถือเป็นประกันชีวิตรูปแบบหนึ่ง แต่เป็นสัญญาประกันภัยซึ่งที่ไม่มีรูปแบบกรมธรรม์กำหนดไว้โดยเฉพาะ ดังนั้นในการทำสัญญาประกันภัยผู้บริหารจึงใช้กรมธรรม์เดียวกันกับการกรมธรรม์ประกันชีวิต โดยในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 867 นั้น สัญญาประกันภัยไม่ได้บังคับว่าสัญญาประกันภัยจะต้องทำตามแบบหรือต้องทำเป็นหนังสือ กฎหมายบังคับแต่เพียงว่าต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบแสดงเท่านั้น

กรมธรรม์ประกันภัยเป็นเอกสารที่ผู้รับประกันภัยต้องทำ และส่งมอบให้แก่ผู้เอาประกันภัยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 867 วรรคสาม ได้บัญญัติว่า กรมธรรม์ประกันภัยต้องลงลายมือชื่อของผู้รับประกันภัยและมีรายการ ดังต่อไปนี้

- (1) วัตถุประสงค์เอาประกันภัย
- (2) ภัยใดซึ่งผู้รับประกันภัยรับเสี่ยง
- (3) ราคาแห่งมูลประกันภัย ถ้าหากได้กำหนดกันไว้
- (4) จำนวนเงินซึ่งเอาประกันภัย
- (5) จำนวนเบี้ยประกันภัย และวิธีส่งเบี้ยประกันภัย
- (6) ถ้าหากสัญญาประกันภัยมีกำหนดเวลา ต้องลงเวลาเริ่มต้น และเวลาสิ้นสุดไว้ด้วย

- (7) ชื่อหรือยี่ห้อของผู้รับประกันภัย
- (8) ชื่อหรือยี่ห้อของผู้เอาประกันภัย
- (9) ชื่อของผู้รับประกัน โฆษน์ ถ้าจะมี
- (10) วันทำสัญญาประกันภัย
- (11) สถานที่และวันที่ได้ทำกรมธรรม์ประกันภัย
- 1) ความสมบูรณ์ของสัญญาประกันภัย

สัญญาประกันภัยนี้เกิดจากการที่บริษัทเชื่อถือข้อแถลงของผู้เอาประกันภัย ในใบคำขอประกันเอาประกันชีวิต ใบแถลงสุขภาพและข้อแถลงเพิ่มเติมอื่นใดที่ผู้เอาประกันภัยลงลายมือชื่อไว้ และได้มีการชำระเบี้ยประกันภัยงวดแรกแล้ว บริษัทจึงได้ตกลงทำสัญญาและออกกรมธรรม์ให้ไว้

ในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยรู้อยู่แล้วและแถลงข้อความอันเป็นเท็จตามวรรคหนึ่งหรือรู้อยู่แล้วในข้อความจริงใดแต่ไม่เปิดเผยข้อความจริงนั้นให้บริษัททราบ ซึ่งถ้าบริษัททราบข้อความจริงนั้นๆ แล้วอาจจูงใจบริษัทให้เรียกเก็บเบี้ยประกันภัยสูงขึ้นหรือไม่ยอมทำสัญญา สัญญาประกันภัยนี้จะตกเป็น โมฆียะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 865 ซึ่งบริษัทอาจบอกล้างสัญญาได้และไม่จ่ายเงินตามกรมธรรม์

บริษัทจะไม่ปฏิเสธความรับผิดชอบ โดยอาศัยข้อแถลงนอกเหนือจากที่ผู้เอาประกันภัยได้แถลงไว้ในเอกสารตามวรรคหนึ่ง

2) ความคุ้มครองในกรมธรรม์ประกันภัยผู้บริหาร

ในปัจจุบันกรมธรรม์ประกันภัยผู้บริหาร ไม่ได้กำหนดมาตรฐานของแบบและข้อความของกรมธรรม์ประกันภัยผู้บริหารไว้แน่นอน กรมธรรม์ประกันภัยผู้บริหารสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการของแต่ละบริษัท นอกจากนี้กรมธรรม์ประกันภัยผู้บริหารยังเป็นกรมธรรม์ที่มีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์และลักษณะของความเสียหายที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ สาระสำคัญเกี่ยวกับเงื่อนไขความคุ้มครองในกรมธรรม์ที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้ จึงเป็นสาระสำคัญเกี่ยวกับเงื่อนไขทั่วไปที่ปรากฏในกรมธรรม์ประกันภัยผู้บริหาร

การทำประกันภัยผู้บริหาร เป็นการทำประกันภัยเพื่อคุ้มครองความเสียหายอันเกิดจากความสูญเสียผู้บริหาร ซึ่งความสูญเสียต่อผู้บริหารตามสัญญาประกันภัยผู้บริหาร สามารถเกิดขึ้นได้หลายกรณี แต่ความสูญเสียที่บริษัทผู้รับประกันภัยจะชดใช้ให้ได้ตามกรมธรรม์นั้น จะต้องเป็นความสูญเสียที่ระบุไว้ในกรมธรรม์

ความสูญเสียหรือค่าเสียหาย (Lost)² ที่จะได้รับการชดใช้ตามกฎหมายโดยทั่วไป ความสูญเสียหรือค่าเสียหายที่ผู้รับประกันภัยจะจ่ายให้กับผู้เอาประกันภัยตามกฎหมายประกันภัย ผู้บริหาร ได้แก่

(1) ค่าเสียหายอันเกิดจากกรณีที่ผู้บริหารไม่สามารถปฏิบัติงานได้ ทำให้ธุรกิจเกิดความเสียหาย เสียรายได้ รวมทั้งเสียค่าใช้จ่ายในการที่จะต้องสรรหาและฝึกอบรมบุคคลมาทดแทนผู้บริหารดังกล่าว

(2) ค่าเสียหายอันเกิดจากการปกป้องผลกำไร เช่น ความสูญเสียจากการชดเชยรายได้ที่หายไปจากยอดขาย ความสูญเสียจากการความล่าช้าหรือยกเลิกโครงการธุรกิจใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหาร ในการเสียโอกาสที่จะพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถ

(3) ค่าเสียหายจากการขาดความเชื่อมั่นของผู้ถือหุ้นหรือหุ้นส่วน ซึ่งเป็นการประกันเพื่อทำให้เกิดความเชื่อมั่นของผู้ถือหุ้นหรือหุ้นส่วนที่จะเข้ามาลงทุนซื้อหุ้นจากผู้ถือหุ้นเดิมหรือคู่ค้า

(4) ความสูญเสียต่อบุคคลที่มีส่วนสำคัญในการร่วมก่อตั้งธุรกิจ

3) สิทธิและการใช้สิทธิในกรมธรรม์

สิทธิและการใช้สิทธิในกรมธรรม์นี้ หากมิได้กำหนดมอบให้บุคคลอื่นใดโดยเฉพาะแล้ว ให้ถือว่าเป็นของผู้เอาประกันภัยแต่ผู้เดียวเท่านั้น

การกำหนดมอบสิทธิและการใช้สิทธิในกรมธรรม์ให้บุคคลอื่น จะต้องทำเป็นหนังสือแจ้งบริษัทและได้รับความเห็นชอบจากบริษัทแล้ว

4) ผู้รับประโยชน์ตามกฎหมาย

ผู้เอาประกันภัยสามารถระบุผู้รับประโยชน์ได้ เมื่อผู้เอาประกันภัยเสียชีวิต บริษัทจะจ่ายเงินผลประโยชน์ใดๆ ภายใต้ข้อกำหนดกรมธรรม์ให้แก่ผู้รับประโยชน์ตามที่ระบุไว้ หากมิได้ระบุชื่อผู้รับประโยชน์ บริษัทจะจ่ายเงินผลประโยชน์ให้แก่กองมรดกของผู้เอาประกันภัย

ในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยระบุชื่อผู้รับประโยชน์เพียงคนเดียว และผู้รับประโยชน์ได้เสียชีวิตก่อนผู้เอาประกันภัยหรือพร้อมกับผู้เอาประกันภัย ผู้เอาประกันภัยต้องแจ้งให้บริษัททราบเป็นหนังสือถึงการเปลี่ยนตัวผู้รับประโยชน์ หากผู้เอาประกันภัยมิได้แจ้งหรือไม่สามารถแจ้งให้บริษัททราบถึงการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้น เมื่อผู้เอาประกันภัยเสียชีวิต บริษัทจะจ่ายเงินผลประโยชน์ให้แก่กองมรดกของผู้เอาประกันภัย

² Josve05a. (2015). *Key person Insurance*. (Online). Available: https://en.wikipedia.org/wiki/Key_person_insurance. [2015, August 6].

ในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยระบุชื่อผู้รับประโยชน์มากกว่าหนึ่งคนและผู้รับประโยชน์รายใดเสียชีวิตก่อนผู้เอาประกันภัย ผู้เอาประกันภัยต้องแจ้งให้บริษัททราบเป็นลายลักษณ์อักษรถึงการเปลี่ยนตัวผู้รับประโยชน์นั้น หรือแจ้งเปลี่ยนแปลงการรับประโยชน์ของผู้รับประโยชน์ที่เหลืออยู่ หากผู้เอาประกันภัยมิได้แจ้งหรือไม่สามารถแจ้งให้บริษัททราบถึงการเปลี่ยนตัวผู้รับประโยชน์ดังกล่าวข้างต้น เมื่อผู้เอาประกันภัยเสียชีวิต บริษัทจะจ่ายเงินผลประโยชน์ส่วนของผู้รับประโยชน์รายที่เสียชีวิตให้แก่ผู้รับประโยชน์ที่เหลืออยู่คนละเท่าๆ กัน

5) การระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการ

ในกรณีที่มีข้อพิพาท ข้อขัดแย้ง หรือข้อเรียกร้องใดๆ ภายใต้กรมธรรม์ฉบับนี้ระหว่างผู้มีสิทธิเรียกร้องตามกรมธรรม์กับบริษัท และหากผู้มีสิทธิเรียกร้องประสงค์และเห็นควรยุติข้อพิพาทนั้นโดยวิธีการอนุญาโตตุลาการ บริษัทตกลงยินยอมและให้ทำการวินิจฉัยชี้ขาดโดยวิธีการอนุญาโตตุลาการตามข้อบังคับกรมการประกันภัยว่าด้วยอนุญาโตตุลาการ

3.2 กฎหมายต่างประเทศ

3.2.1 สหรัฐอเมริกา

1) การทำประกันชีวิตลูกจ้างสหรัฐอเมริกา³

กฎหมายการประกันชีวิตในสหรัฐอเมริกานั้น แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ กฎหมายระดับที่กำกับดูแลโดยรัฐบาลกลาง (Federal Regulation) และกฎหมายระดับมลรัฐ (State Regulation) ในแต่ละรัฐของสหรัฐอเมริกามีกฎหมายเพื่อใช้ในการปกครองตนเอง รวมทั้งมีกฎหมายประกันภัยเพื่อใช้กับดูแล ซึ่งแต่ละรัฐจะเป็นผู้ออกกฎหมายกำหนดเอง โดยมีรัฐบาลกลางเป็นผู้มีหน้าที่ในการกำหนดหรือพิจารณาข้อพิพาทระหว่างรัฐต่าง ๆ ทั้งนี้เนื่องจากในแต่ละรัฐมีกฎหมายประกันภัยเป็นของตนเอง ซึ่งรายละเอียดในการบังคับใช้อาจจะแตกต่างกันไป ดังนั้นรัฐบาลจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเข้ามากำกับดูแลและแก้ไขปัญหาดังกล่าว

การประกันชีวิตของสหรัฐอเมริกานั้น มีการพัฒนาเกี่ยวกับหลักการทางกฎหมาย ก้าวหน้ากว่าประเทศต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการเอาประกันชีวิตบุคคลอื่น โดยนักกฎหมายมองว่าการประกันชีวิตเป็นการประกันภัยประเภทหนึ่ง ผู้ที่เอาประกันชีวิตย่อมต้องมีส่วนได้เสียในชีวิตที่เอาประกันภัยเช่นเดียวกับการทำประกันภัยโดยทั่วไป คำว่าส่วนได้เสียอันอาจเอาภัยได้นั้น นักกฎหมายอเมริกันมองว่า “บุคคลได้ชื่อว่ามีส่วนได้เสียในเหตุการณ์ใด ซึ่งหากเหตุการณ์นั้น

³ นภาพร เจริญชัยเพชร. (2556). *ปัญหากฎหมายในการทำประกันชีวิตผู้อื่นที่ไม่ใช่ญาติ: ศึกษากรณีนายจ้างเอาประกันชีวิตลูกจ้าง*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. หน้า 111-114.

บังเกิดขึ้นแล้ว จะยังให้เขาได้รับประโยชน์ผลได้ และหากเหตุการณ์นั้นต้องล้มเหลว จะยังให้เขาได้รับผลภัยพิบัติเสียหาย”

เมื่อใดเหตุการณ์ดังได้ระบุไว้ในสัญญา ซึ่งเป็นเงื่อนไขแห่งความรับผิดชอบของผู้รับประกันภัยบังเกิดขึ้น และเป็นเหตุอันใกล้ชัคกระทบกระเทือนต่อสิทธิผู้เอาประกันชีวิตมีอยู่ถึงขนาดเป็นเหตุให้ต้องสูญเสีย หรือถูกบั่นทอนลงในสิทธิอันมีอยู่นั้น

แนวคิดเรื่องการเอาประกันชีวิตบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ญาติของสหรัฐอเมริกาในระยะแรก ยังไม่มีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์เรื่องส่วนได้เสียอันอาจเอาประกันภัยไว้ไว้ในทำนองเดียวกันกับประเทศอังกฤษ แต่ที่แตกต่างไปจากประเทศอังกฤษก็คือ ในสัญญาประกันชีวิตนั้นศาลในสหรัฐอเมริกาเห็นไปในทำนองว่า สัญญาประกันชีวิตซึ่งผู้เอาประกันชีวิตมิได้มีส่วนได้เสียในชีวิตของผู้ที่ตนเอาประกันภัยไว้ ถือเป็นสัญญาการพนัน (Wagering Contract) ชนิดหนึ่งจึงไม่มีผลที่จะบังคับได้ ดังนี้จึงปรากฏในเวลาต่อมาว่า มลรัฐต่างๆ ได้นำหลักการนี้ไปบัญญัติไว้ในกฎหมายของมลรัฐเพื่อให้มีผลบังคับโดยตรง

ท่านผู้พิพากษาแอนดรูว์ส (Andrews) ได้เคยอธิบายคำว่าส่วนได้เสียอันอาจเอาประกันภัยไว้ในคดี Riggs V. Commercial Mut-Ins Co., 125 N.Y. 7, 12 (1890) ว่า เมื่อใดที่มีส่วนได้เสียอันแท้จริงที่จะป้องกัน และเมื่อบุคคลนั้นอยู่ในฐานะซึ่งเป็นที่เห็นได้ว่า หากทรัพย์สินซึ่งเอาประกันภัยนั้นถูกทำลายลง ก็จะคาดหมายได้ว่าจะทำให้ราคาของส่วนได้เสียนั้นลดต่ำลง

นอกจากนี้ ในประมวลกฎหมายว่าด้วยประกันภัยของมลรัฐแคลิฟอร์เนียร์สหรัฐอเมริกา ยังได้อธิบายไว้ในมาตรา 281 ส่วนได้เสียอันอาจเอาประกันภัยได้ หมายถึง ส่วนได้เสียทุกชนิดในทรัพย์สิน หรือความสัมพันธ์ใดๆ ที่มีอยู่กับทรัพย์สิน หรือความรับผิดชอบใดๆ ในส่วนเกี่ยวกับทรัพย์สินนั้น ก็อาจกระทบการเตือนถึงผู้เอาประกันภัยโดยตรง

นักนิติศาสตร์ชาวอเมริกันผู้มีชื่อเสียงท่านหนึ่ง ได้ให้คำนิยามความหมายของการมีส่วนได้เสียในชีวิตของคนอื่นไว้ว่า “บุคคลที่จะเอาประกันภัยมีความคาดหมายอันสมควรที่จะได้ประโยชน์ทางการเงิน (Financial Benefit) จากการมีชีวิตอยู่ของบุคคลที่ตนจะเอาประกันภัย หรือจะต้องเสียประโยชน์ทางการเงิน (Financial Loss) จากการสิ้นชีวิตของบุคคลนั้น” เป็นหลักสำคัญในการพิจารณา

แต่ก็ยังมีนักนิติศาสตร์ชาวอเมริกันอีกท่านหนึ่งได้อธิบายในเรื่องนี้ว่า “ส่วนได้เสียที่อาจเอาประกัน ภัยจะเกิดขึ้นต่อเมื่อผู้เอาประกันและผู้ที่จะเอาประกันมีความสัมพันธ์ต่อกันไม่ว่าจะโดยทางสายโลหิตหรือโดยการสมรส หรือโดยการติดต่อธุรกิจจนถึงขั้นที่ว่า ผู้ที่จะเอาประกันอาจคาดหมายได้โดยสมควรว่าจะได้รับประโยชน์จากการมีชีวิตอยู่ต่อไปของบุคคลที่ตนเองเอาประกันหรืออาจจะต้องเดือดร้อน หรือมีความรับผิดชอบบางอย่างหากบุคคลนั้นถึงแก่ความตาย”

ความเห็นของนักนิติศาสตร์ท่านนี้ถือหลักความสัมพันธ์ต่อกันเป็นประการแรก ไม่ว่าจะมีความสัมพันธ์ทางสายโลหิต หรือ โดยกิจการงานด้านธุรกิจก็ตาม ถ้าหากการมรดกกรรมของฝ่ายผู้ถูกเอาประกันจะเป็นการทำให้ผู้เอาประกันมีความเดือดร้อนและต้องรับผิดชอบบางอย่าง ถือว่ามีส่วนได้เสียทั้งสิ้น”

โดยแนวความคิดของนักกฎหมายทั้งสองท่านมองว่า บุคคลที่เอาเอาประกันชีวิตของบุคคลอื่นได้ก็ต่อเมื่อมีความเกี่ยวข้อง หรือมีความสัมพันธ์กันมากพอสมควร ซึ่งเป็นที่เข้าใจได้ง่ายว่าหากบุคคลนั้นเสียชีวิตลงก็จะทำให้เกิดความสูญเสีย เดือดร้อน หรือตนเองต้องรับผิดชอบต่อประการ กรณีเช่นนี้ถือว่ามีส่วนได้เสีย

ในสหรัฐอเมริกา ยอมรับให้ทำประกันชีวิตผู้อื่นได้ โดยกรณีนายจ้างเอาประกันชีวิตลูกจ้างได้โดยถือว่านายจ้างมีส่วนได้เสียในชีวิตของลูกจ้าง แต่ในสหรัฐอเมริกาเคยมีปัญหาเรื่องนายจ้างเอาประกันชีวิตลูกจ้างอยู่เรื่องหนึ่งว่า เมื่อลูกจ้างเสียชีวิตลงปรากฏว่านายจ้างได้รับประโยชน์แต่เพียงผู้เดียว เรื่องดังกล่าวเกิดขึ้นว่า นางจอห์นสัน ภริยาของนายแคลเนียลลูกจ้างของบริษัทแห่งหนึ่ง ได้เสียชีวิตลงจากโรคมะเร็งสมอง ปรากฏว่าโดยนายจ้างของนายแคลเนียลได้ทำประกันชีวิตนายแคลเนียลไว้เป็นเงินถึง 1.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยที่นางจอห์นสันเองหรือแม้แต่ นายแคลเนียลก็ไม่ทราบ และเมื่อนายแคลเนียลเสียชีวิตผลประโยชน์เหล่านั้นกลับตกเป็นของนายจ้างทั้งหมดตามกรรมธรรม์ประกันชีวิต ซึ่งดูเป็นเรื่องที่น่าประหลาดมาก แต่ก็เป็นไปได้ตามเงื่อนไขของกรรมธรรม์ จนมีการกล่าวถึงเรื่องดังกล่าวว่าเป็นการเติมพันชีวิตของพนักงาน เมื่อข่าวนี้แพร่ออกไป เธอได้ฟ้องร้องบริษัทและศาลได้ตัดสินให้เธอได้รับค่าชดเชยจากบริษัทประกัน ทำให้ปัจจุบันในสหรัฐอเมริกาได้ออกข้อบังคับแก่นายจ้างหรือบริษัทว่า การจะทำประกันชีวิตลูกจ้างได้นั้นจะต้องได้รับความยินยอมก่อนจึงจะทำประกันชีวิตได้

2) ความยินยอมในการทำสัญญาประกันชีวิต

กฎหมายการทำประกันชีวิต กรณีนายจ้างเอาประกันชีวิตลูกจ้างในสหรัฐอเมริกานั้น มีอยู่ในหลักเกณฑ์เรื่องการทำสัญญาประกันชีวิตผู้อื่นซึ่งบัญญัติไว้ในกฎหมายของแต่ละมลรัฐ โดยส่วนใหญ่จะวางหลักเกณฑ์ไว้ว่านายจ้างจะต้องมีส่วนได้เสียในชีวิตของลูกจ้างที่จะนำมาทำสัญญาประกันภัยก่อน และเมื่อมีส่วนได้เสียแล้วก็ต้องได้รับความยินยอมจากลูกจ้างนั้นด้วยว่า คนยินยอมให้นำชีวิตของตนไปทำประกันภัย โดยกำหนดเป็นเงื่อนไขในการจ่ายเงินเมื่อเกิดความมรณะขึ้นกับชีวิตของตนหรือไม่ สำหรับหลักเกณฑ์ในเรื่องการให้ความยินยอมตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกานั้น มีหลักเกณฑ์และวิธีการไปในแนวทางเดียวกันว่าการให้ความยินยอมในการทำประกันชีวิตบุคคลอื่นนั้น จะต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือ หมายความว่า การให้ความยินยอมก็ต้องทำเป็นหนังสือ

ในเรื่องของระยะเวลาในการให้ความยินยอมนั้น แต่ละมลรัฐมีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ มีทั้งการกำหนดว่าจะต้องให้ความยินยอมในขณะที่ทำสัญญาหรือก่อนสัญญาเกิดสัญญา ดังนี้

(1) มลรัฐมิสซูรี (Missouri State) ได้วางหลักเกณฑ์เรื่องนายจ้างเอาประกันชีวิตลูกจ้างไว้ในกฎหมายประกันชีวิตของมลรัฐมิสซูรี (Missouri State) ในมาตรา 376.531.1 ว่านายจ้างหรือทรัสต์จะประกันชีวิตลูกจ้างซึ่งเกษียณอายุ ทั้งนี้ต้องได้รับความยินยอมจาก

(1.1) กรณีลูกจ้าง หรือกรรมการนิติบุคคลหรือลูกจ้างซึ่งเกษียณ โดยต้องได้รับคำบอกกล่าวที่เป็นลายลักษณ์อักษรว่า นายจ้างหรือนิติบุคคลนั้น ตั้งใจได้รับประโยชน์ครอบคลุมการประกันชีวิตดังกล่าว

(1.2) กรณีลูกจ้าง กรรมการนิติบุคคลหรือลูกจ้างซึ่งเกษียณอายุ ไม่ได้ส่งคำบอกกล่าวยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรต่อนายจ้างหรือนิติบุคคลภายใน 30 วัน นับจากวันที่ได้รับหนังสือบอกกล่าวจากนายจ้างหรือกรรมการนิติบุคคลแสดงว่าบุคคลดังกล่าวไม่ยินยอมให้นายจ้างได้รับประโยชน์ครอบคลุมการประกันชีวิตบุคคลดังกล่าว

(1.3) กรณีส่วนได้เสียอันอาจเอาประกันชีวิต หรือทรัสต์ซึ่งได้จากการประกันชีวิตลูกจ้างที่เกษียณจะถูกจำกัดจำนวนโดยรวมของผลประโยชน์จากการตายเฉลี่ยกับจำนวนรวมของความรับผิดชอบตามกฎหมายสวัสดิการผลประโยชน์ของลูกจ้างดังที่กำหนดไว้ใน 29 U.S.C. 1002 (1) โดยการคำนวณผลประโยชน์จากการประกันชีวิตและสวัสดิการตามกฎหมาย โดยอ้างอิงกับสวัสดิการผลประโยชน์ตามกฎหมาย กระแสเงินสด หรือบนฐานที่เหมาะสมอื่นๆ

(1.4) กรณีที่นายจ้างหมายความว่าบุคคลใดๆ เจ้าของคนเดียวหรือผู้เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนหรือในบริษัทจำกัดตามกฎหมาย กลุ่มบริษัทหรือบริษัทในเครือใดๆ ที่ดำเนินธุรกิจอย่างถูกต้องตามกฎหมายในรัฐนี้

(1.5) บทบัญญัตินี้จะไม่ตีความอย่างจำกัดสิทธิในผลประโยชน์จากการเอาประกันอื่นๆ ที่ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติหรือกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law System) มาตราของบทบัญญัตินี้สามารถใช้กับสัญญาประกันภัยทุกประเภทที่สามารถบังคับใช้ได้ตั้งแต่วันที่ 28 สิงหาคม ค.ศ. 1994 เป็นต้นไป

(1.6) การกำหนดขอบเขตและการมีอยู่ของส่วนได้เสียในการประกันชีวิตต้องทำในเวลาที่ยุติธรรมบังคับใช้ได้ แต่ไม่จำเป็นต้องทำในเวลาที่มีความสูญเสียเกิดขึ้นแล้ว

(2) มลรัฐมิสซิสซิปปี (Mississippi State) ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการทำประกันชีวิตไว้ว่าในการทำประกันชีวิตบุคคลอื่นนั้น จะต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากบุคคลผู้ถูกเอาประกันชีวิต หรืออีกนัยหนึ่งหากนายจ้างจะทำประกันชีวิตลูกจ้างจะต้องได้รับความ

ยินยอมเป็นหนังสือจากลูกจ้างผู้ถูกเอาประกันชีวิต และ มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับระยะเวลาในการให้ความยินยอมที่จะทำประกันชีวิตบุคคลอื่นไว้ว่า จะต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือในเวลาที่ทำสัญญา

นอกจากนี้ มลรัฐมิสซิสซิปปี (Mississippi State) ยังได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับตัวบุคคลซึ่งมีสิทธิในการให้ความยินยอมในการทำประกันชีวิตบุคคลอื่นว่าบุคคลผู้มีสิทธิที่จะให้ความยินยอมในการทำประกันชีวิตบุคคลอื่นได้ก็คือ ตัวบุคคลซึ่งจะถูกนำเอาชีวิตของตนไปกำหนดเป็นเงื่อนไขในการจ่ายเงินประกันชีวิตเมื่อเกิดความมรณะขึ้นกับชีวิตของบุคคลนั้น หมายความว่าหากนายจ้างนำชีวิตลูกจ้างไปทำประกัน ผู้ที่ต้องให้ความยินยอมก็คือตัวลูกจ้างนั้นนั่นเอง ดังนั้นการเอาประกันชีวิตบุคคลอื่นจะสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากลูกจ้างผู้ถูกเอาประกันชีวิตในเวลาที่ทำสัญญา จึงน่าจะหมายความว่าหากไม่ได้รับความยินยอมเป็นหนังสือสัญญาประกันชีวิตก็ย่อมไม่สมบูรณ์

(3) มลรัฐเซาท์คาโรไลน่า (South Carolina State) มิได้มีการกล่าวถึงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับวิธีการให้ความยินยอมไว้ว่า การจะนำชีวิตของบุคคลอื่นไปทำสัญญาประกันชีวิตนั้นจะต้องได้รับความยินยอมจากบุคคล ซึ่งจะถูกนำเอาชีวิตของตนไปกำหนดเป็นเงื่อนไขในการจ่ายเงินของผู้รับเป็นรูปแบบใด

แต่ในศาลฎีกาของมลรัฐเซาท์คาโรไลน่า (South Carolina State) ได้วางหลักเกณฑ์เรื่องการทำประกันชีวิตบุคคลอื่นไว้ว่า การที่บริษัทประกันภัยออกกรมธรรม์ประกันชีวิตให้ภรรยาโดยปราศจากความระมัดระวังในการตรวจสอบเรื่องการให้ความยินยอมของสามีว่า สามีนั้นทราบหรือไม่ว่าภรรยาได้นำชีวิตของตน (สามี) ไปทำประกันชีวิตไว้ เมื่อพิจารณาแล้วได้ความว่า การให้ความยินยอมนั้นน่าจะต้องการให้ความยินยอมก่อนที่ผู้รับประกันภัยจะออกกรมธรรม์ประกันชีวิตหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือต้องให้ความยินยอมก่อนที่จะเกิดสัญญาประกันชีวิตขึ้น

ดังนั้น จากการศึกษาหลักเกณฑ์ที่เกิดจากคำพิพากษาของมลรัฐเซาท์คาโรไลน่า (South Carolina State) ปรากฏว่า ศาลฎีกาของมลรัฐเซาท์คาโรไลน่า (South Carolina State) ได้พิจารณาถึงหลักเกณฑ์ในการทำประกันชีวิตบุคคลอื่นไว้ว่า โดยหลักแล้วภรรยาจะถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียในชีวิตของสามีก็ตามแต่หากภรรยาได้จัดให้มีการทำประกันชีวิตของสามีโดยปราศจากการรู้เห็นและการให้ความยินยอมของสามี ก็อาจจะถือว่าภรรยาไม่ได้เป็นผู้มีส่วนได้เสียในชีวิตของสามีได้ ซึ่งจากความเห็นนี้ย่อมหมายความว่า บุคคลที่มีสิทธิในการที่จะให้ความยินยอมในการนำชีวิตของตนไปทำสัญญาประกันชีวิตก็คือ ตัวบุคคลซึ่งจะถูกนำชีวิตของตนไปกำหนดเป็นเงื่อนไขในการจ่ายเงินเมื่อเกิดความมรณะขึ้นกับตน

ในมลรัฐเซาท์แคโรไลนา (South Carolina State) จึงได้มีการวางหลักไว้ว่า การที่ผู้รับประกันภัยได้ออกกรมธรรม์ประกันชีวิตบุคคลอื่นให้แก่บุคคลซึ่งมีส่วนได้เสียในชีวิตนั้น โดยปราศจากการรู้เห็นหรือการให้ความยินยอมของบุคคลซึ่งถูกนำเอาชีวิตไปกำหนดเป็นเงื่อนไขในการจ่ายเงินของผู้รับประกันภัยมีผลทางกฎหมายก็คือ กรมธรรม์ประกันชีวิตที่ปราศจากการรู้เห็นและให้ความยินยอมของผู้เอาประกันภัยนั้น ถือเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายและมีผลให้กรมธรรม์ตกเป็นโมฆะ

(4) มลรัฐวอชิงตัน (Washington State) ได้วางหลักเกณฑ์เรื่องการทำประกันชีวิตบุคคลอื่นไว้ว่าจะต้องมีมีส่วนได้เสียในชีวิตของบุคคลซึ่งจะนำไปทำสัญญาประกันชีวิตและบุคคลนั้นต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากบุคคลที่จะถูกนำเอาชีวิตของตนไปทำสัญญาประกันชีวิตด้วยและในกฎหมายของมลรัฐวอชิงตัน (Washington State) ได้มีการวางหลักเกณฑ์เรื่องการให้ความยินยอมในการทำประกันชีวิตบุคคลอื่นไว้ในกรณีที่นายจ้างเป็นผู้จัดให้มีการทำประกันชีวิตลูกจ้างโดยกำหนดเงื่อนไขว่าจะต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากลูกจ้างก่อนที่จะมีการทำประกันชีวิตลูกจ้างหรือหากเป็นการทำประกันภัยกลุ่ม ก็ต้องแจ้งให้ลูกจ้างทราบภายใน 30 วันนับตั้งแต่วันที่ได้มีการจัดทำสัญญาประกันภัยขึ้น และได้วางหลักเกณฑ์เรื่องนายจ้างนำชีวิตของลูกจ้างไปทำสัญญาประกันชีวิตไว้อย่างชัดเจนว่า การที่นายจ้างจะนำชีวิตของลูกจ้างของตนไปทำสัญญาประกันชีวิต นายจ้างจะต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากลูกจ้าง ซึ่งก็คือตัวบุคคลซึ่งจะถูกนำเอาชีวิตไปทำสัญญาประกันชีวิตนั่นเอง

(5) มลรัฐนิวยอร์ก (New York State) กฎหมายประกันภัยรัฐนิวยอร์ก (New York Insurance Law) กล่าวถึงเรื่องส่วนได้เสียในชีวิตของบุคคลและหลักความยินยอม โดยกรณีที่กำหนดให้บุคคลผู้ถูกเอาประกันชีวิตจะต้องให้ความยินยอมเป็นหนังสือเพื่อไปกำหนดเป็นเงื่อนไขในการจ่ายเงินในขณะทำสัญญาประกันชีวิต การทำสัญญาประกันภัยจะอยู่ภายใต้เงื่อนไขเกี่ยวกับอายุตามกฎหมายที่กำหนดว่าสามารถทำได้หรือว่าด้วยความสามารถของบุคคลในการทำสัญญาจะต้องมีการให้ความยินยอมเป็นหนังสือขณะทำสัญญา ยกเว้นกรณี

(5.1) ภรรยาหรือสามีจะทำประกันชีวิตให้แก่กัน ภรรยาหรือสามีในข้อนี้ต้องสมรสกันอย่างถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น หากเป็นการอยู่กินฉันท์สามีภรรยา โดยมีได้มีการแต่งงานจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายแล้ว การทำสัญญาประกันชีวิตให้แก่คู่สมรสอีกฝ่ายต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือก่อนจึงจะสามารถทำสัญญาประกันชีวิตได้

(5.2) บุคคลซึ่งมีส่วนได้เสียในชีวิตของผู้เยาว์ซึ่งมีอายุต่ำกว่า 14 ปี 6 เดือน หรือกรณีบุคคลอื่นซึ่งเป็นผู้เยาว์ที่อยู่ในความอุปการะเลี้ยงดู และที่ยังคงต้องพึ่งพาอาศัยการดำรงชีพจากผู้ปกครอง หากเป็นการทำสัญญาประกันชีวิตผู้เยาว์ในจำนวนที่ไม่มากไปกว่าข้อจำกัดภายใต้

มาตรา 3207 แห่งบทบัญญัตินี้ (จำกัดจำนวนเงินในสัญญาประกันชีวิตไว้ที่ไม่เกินห้าหมื่นดอลลาร์สหรัฐ) สามารถทำสัญญาประกันชีวิต โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้เยาว์

นายจ้างย่อมมีส่วนได้เสียในชีวิตของลูกจ้าง การที่นายจ้างจะทำสัญญาประกันชีวิตให้กับลูกจ้างของตนเพื่อให้ลูกจ้างได้รับความคุ้มครองนั้น นายจ้างต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากลูกจ้างซึ่งเป็นบุคคลที่นายจ้างจะนำชีวิตของเขาไปทำสัญญาประกันชีวิต

ถ้าผู้ถูกเอาประกันชีวิต ไม่ได้แต่งตั้งผู้รับประโยชน์ในสัญญาประกันชีวิตสิทธิในการเปลี่ยนแปลงผู้รับประโยชน์ในสัญญาประกันชีวิต เป็นของบุคคลผู้ถูกเอาประกันชีวิตและต้องได้รับความยินยอมจากผู้รับประโยชน์คนก่อนด้วย

(6) มลรัฐแคลิฟอร์เนีย (California State) กฎหมายประกันภัยของรัฐแคลิฟอร์เนีย ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการประกันชีวิตไว้ว่า การทำประกันชีวิตหากผู้เอาประกันภัยมีส่วนได้เสียในชีวิตของบุคคลซึ่งจะถูกนำไปทำประกันชีวิต ไม่ว่าจะเป็นส่วนได้เสียในทางเครือญาติ ความสัมพันธ์ทางธุรกิจ สามารถทำประกันชีวิตให้แก่กันได้ ในการมีส่วนได้เสียทางธุรกิจ กรณีที่นายจ้างจะทำประกันชีวิตให้กับลูกจ้างของตน นายจ้างจะต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากบุคคลที่นายจ้างนำชีวิตของเขาไปทำประกัน ในกรณีที่บุคคลซึ่งจะถูกนำเอาชีวิตไปทำสัญญาประกันชีวิตมีอายุไม่เกิน 18 ปี จะต้องได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้แทนโดยชอบธรรมของบุคคลนั้นด้วย

อย่างไรก็ตามใน มลรัฐแคลิฟอร์เนีย (California State) ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับระยะเวลาในการให้ความยินยอมว่าจะต้องให้เมื่อใด แต่เมื่อพิจารณาถ้อยคำในทบทกฎหมายแล้วจะพบว่ากรณีนายจ้างจะต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากลูกจ้างเพื่อนำไปทำสัญญาประกันชีวิต นั้นหมายความว่า นายจ้างจะต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากลูกจ้างก่อนที่จะนำไปทำสัญญาประกันชีวิตของลูกจ้าง และในกฎหมายของมลรัฐแคลิฟอร์เนีย (California State) ยังได้มีการกำหนดตัวบุคคลซึ่งมีสิทธิในการที่จะให้ความยินยอมอนุญาตให้มีการทำประกันชีวิตบุคคลอื่นได้ ซึ่งก็คือตัวผู้เอาประกันภัยซึ่งมีส่วนได้เสียในชีวิตของบุคคลที่สามนั้น ไม่ว่าจะมีส่วนได้เสียทางเครือญาติ ความสัมพันธ์ทางธุรกิจ ในกรณีที่เป็นายจ้างลูกจ้าง และนายจ้างต้องการทำประกันชีวิตให้ลูกจ้าง นายจ้างก็จะต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากลูกจ้าง⁴

⁴ ชูพงศ์ กระแสร์. (2555). *ความยินยอมในการทำสัญญาประกันชีวิต*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. หน้า 64-67.

3.2.2 สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

1) การทำประกันชีวิตลูกจ้างสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี⁵

สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเป็นประเทศในกลุ่มภาคพื้นยุโรปที่ใช้กฎหมายในระบบประมวลกฎหมาย (Civil Law System) เช่นเดียวกับประเทศไทย กฎหมายที่ใช้บังคับธุรกิจประกันภัยก็จะเข้ามาควบคุมการดำเนินกิจการอย่างเข้มงวด โดยกำหนดให้เบี้ยประกันชีวิตนั้นบริษัทประกันจะกำหนดจากเพศ อายุ และประเภทที่ผู้เอาประกันชีวิตเลือก รวมทั้งวิธีการดำเนินชีวิตของผู้เอาประกัน ซึ่งผู้เอาประกันชีวิตจะทำการประเมินจากจำนวนปีที่ผู้เอาประกันมีชีวิตอยู่ โดยมีการประกันประเภทต่างๆ ประกอบด้วย คือ การประกันชีวิต การประกันสุขภาพ การประกันการเดินทาง การประกันที่อยู่อาศัย เป็นต้น

การประกันชีวิตในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี จะยอมให้ทำประกันชีวิตให้ลูกจ้างเฉพาะเป็นกรณีของลูกจ้างเป็นบุคคลสำคัญของบริษัท โดยให้เหตุผลว่า เจ้าของกิจการ ผู้บริหารระดับสูง ผู้จัดการ ผู้ดูแลการเงิน มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบในการที่จะทำให้แน่ใจได้ว่าความเสี่ยงในทางธุรกิจจะลดน้อยลง จึงยอมรับให้มีการประกันลูกจ้างซึ่งเป็นบุคคลสำคัญของบริษัทได้ เพราะถือว่าเป็นต้นทุนที่สำคัญในการลดความเสี่ยงทางธุรกิจ หากเกิดการสูญพลาภาพหรือเสียชีวิตของบุคคลสำคัญดังกล่าว

2) ความยินยอมในการทำสัญญาประกันชีวิต⁶

กฎหมายประกันชีวิตของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีอนุญาตให้บุคคลสามารถทำประกันชีวิตได้ 2 แบบ คือ การทำสัญญาประกันชีวิตตนเองหรือการทำสัญญาประกันชีวิตบุคคลอื่น การทำสัญญาประกันชีวิตบุคคลอื่นจะต้องได้รับความยินยอมของบุคคลผู้ถูกเอาประกันชีวิต และ ความยินยอมในการทำสัญญาประกันชีวิตต้องทำเป็นหนังสือ เพื่อความสมบูรณ์ของสัญญาและทำให้สัญญาประกันชีวิตบุคคลอื่นมีประสิทธิภาพ

กรณีที่เป็นบิดาหรือมารดาของผู้เยาว์จะทำสัญญาประกันชีวิต โดยให้ผู้เยาว์เป็นบุคคลผู้ถูกเอาประกันชีวิต ถ้าผู้เยาว์อายุต่ำกว่า 7 ปี ก่อนการเสียชีวิตของผู้เยาว์ ผู้เอาประกันชีวิตจะต้องเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูและค่าอุปการะเลี้ยงดูนั้นมากกว่าค่าจัดการศพ ตามปกติแล้วไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมของผู้เยาว์

การแต่งตั้งผู้รับประโยชน์ ผู้ถูกเอาประกันชีวิตมีสิทธิโดยชอบในการแต่งตั้งบุคคลที่ 3 หรือบุคคลอื่นใดก็ตามเป็นผู้รับประโยชน์ หรือเปลี่ยนแปลงผู้รับประโยชน์เป็นบุคคลอื่น โดย

⁵ นภาพร เจริญชัยเพชร. อ้างแล้ว. หน้า 120.

⁶ ชูพงศ์ กระแสร์. อ้างแล้ว. หน้า 62-64.

ไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้รับประกันชีวิต ผู้รับประโยชน์ที่ถูกเปลี่ยนแปลงหรือผู้รับประโยชน์เดิมจะยังไม่ได้รับเงินจำนวนหนึ่งจากผู้รับประกันชีวิตจนกว่าเหตุที่เอาประกันชีวิตจะเกิดขึ้น

สิทธิในการรับช่วงสิทธิ การรับช่วงสิทธิในสัญญาประกันชีวิตที่ผู้รับประโยชน์เป็นผู้รับช่วงสิทธิในการได้รับเงินจำนวนหนึ่งจากผู้รับประกันชีวิตเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาในการประกันชีวิต การกำหนดผู้รับประโยชน์ต้องได้รับความยินยอมของผู้ถือกรรมธรรม์

ในกรณีที่ไม่ได้มีการกำหนดผู้รับประโยชน์จากสัญญาประกันชีวิต สามีหรือภรรยา หรือบุตรของผู้ถือกรรมธรรม์ชอบที่จะมีสิทธิเป็นผู้รับประโยชน์ การรับช่วงสิทธิจะมีผลสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อได้แจ้งให้ผู้รับประกันชีวิตดังกล่าวทราบ

การประกันชีวิตในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับประเทศอังกฤษ เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวคิดในเรื่องการทำประกันชีวิตถูกจ้าง แต่อย่างไรก็ดี บริษัทประกันชีวิตในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีจะยอมทำประกันชีวิตให้ถูกจ้างเฉพาะเป็นกรณีของถูกจ้างที่เป็นบุคคลสำคัญของบริษัท (Keyman Insurance) โดยให้เหตุผลว่าเจ้าของกิจการ ผู้ดูแลการเงินบริษัท หรือผู้บริหารระดับสูงของบริษัทมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบในการที่จะทำให้แน่ใจได้ว่าความเสี่ยงในทางธุรกิจจะลดน้อยลง จึงยอมรับให้มีการประกันบุคคลสำคัญ เพราะถือว่าเป็นต้นทุนที่จำเป็นในการลดความเสี่ยงทางธุรกิจ หากเกิดการทุพพลภาพหรือเสียชีวิตของบุคคลสำคัญเท่านั้น แต่ถ้าหากบุคคลเหล่านั้นลาออกเพื่อไปทำธุรกิจของตนเอง หรือโยกย้ายไปบริษัทอื่นที่ทำให้ผลตอบแทนดีกว่านี้เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ผู้บริหารจะต้องเตรียมการรับสิ่งเหล่านี้อีกด้วย

การประกันชีวิตบุคคลสำคัญของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีจึงต้องออกแบบให้มีระยะเวลาการประกันที่เหมาะสม และคุ้มครองในกรณีที่บุคคลสำคัญเกิดทุพพลภาพหรือเสียชีวิตอย่างกะทันหัน โดยการทำกรรมธรรม์ประกันชีวิตให้กับบุคคลสำคัญเหล่านั้น และให้บริษัทเป็นผู้ชำระเบี้ยประกันให้บริษัทนำไปหักเป็นค่าใช้จ่ายได้เต็มจำนวนได้ประโยชน์ทางภาษีหากเกิดการเสียชีวิตลง ทุนประกันก็จะตกถึงผู้รับผลประโยชน์ที่ระบุไว้ในกรรมธรรม์ ผู้รับผลประโยชน์ก็จะนำเงินนั้นมาบริหารจัดการเพื่อค่าใช้จ่ายหนี้สิน หรือเพื่อประโยชน์อื่น ๆ ตามแผนที่วางไว้

เนื่องจากสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมองว่าการประกันชีวิตเป็นธุรกิจที่สำคัญเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้รัฐต้องเข้ามาดูแลกำกับอย่างใกล้ชิดเช่นเดียวกับประเทศไทย เพื่อให้ธุรกิจประกันชีวิตดำเนินงานไปด้วยความมั่นคง โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลและ State Federal เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าผลประโยชน์ของผู้เอาประกันหรือผู้รับประโยชน์ ได้รับการคุ้มครอง การชดเชยเมื่อถึงกำหนดตามกรรมธรรม์

ในการทำสัญญาประกันชีวิตของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีนั้นก็เป็นเช่นเดียวกับของประเทศอื่นๆ ในภาคพื้นยุโรป คือ นอกจากมีการทำประกันชีวิตตนเองได้แล้ว ยังมีการยอมรับ

ให้มีการประกันชีวิตบุคคลอื่นทั้งที่เป็นญาติและไม่ใช่วญาติได้อีกด้วย โดยแบบและประเภทของสัญญาประกันชีวิตในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีจึงมีลักษณะเป็นสัญญาที่สร้างขึ้นระหว่างผู้เอาประกันและบริษัทประกันชีวิต โดยบริษัทจะจ่ายเงินให้แก่ผู้รับประโยชน์ที่มีกรณีการตายเกิดขึ้น หรือครอบคลุมค่าใช้จ่ายในด้านต่างๆ เช่น ค่าขาดประโยชน์จากการทำงาน ค่ารักษาพยาบาล เป็นต้น

การจ่ายสิทธิประโยชน์ต่างๆ ตามสัญญาประกันชีวิตนั้น ขึ้นอยู่กับประเภทของการประกันชีวิต จำนวนเบี้ยประกันที่จ่าย การทำสัญญาประกันชีวิตในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีได้แก่

(1) การทำประกันชีวิตแบบมีกำหนดระยะเวลา (Term Insurance)

(2) การทำประกันชีวิตแบบระยะยาว (Permanent Life Insurance)

จะเห็นได้ว่า การประกันชีวิตเป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจของประเทศทำให้ประเทศต่างๆ ให้ความสำคัญและทำให้รัฐต้องเข้ามาดูแลอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะการทำประกันชีวิตถูกจ้าง เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่คู่สัญญาคือบริษัทประกันและนายจ้างผู้เอาประกันอย่างเต็มที่ และมีความเป็นธรรมต่อตัวลูกจ้างผู้ซึ่งถูกนำชีวิตไปเอาประกันอีกด้วย

3.2.3 สาธารณรัฐฝรั่งเศส

1) การทำประกันชีวิตลูกจ้างสาธารณรัฐฝรั่งเศส⁷

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่าหลักส่วนใหญ่ได้เสียในมาตรา 863 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทยได้นั้นได้นำหลักการดังกล่าวมาจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการประกันภัยของสาธารณรัฐฝรั่งเศส ซึ่งในประมวลกฎหมายประกันของสาธารณรัฐฝรั่งเศสนี้ ได้กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการทำประกันชีวิตลูกจ้างไว้ในหลักเกณฑ์เรื่องการประกันชีวิตผู้อื่นใน Chapter II Insurance and Capitalization Transactions Section I: General Provision Article 132-1 ถึง 132-2 ดังนี้

มาตรา 132-1 ชีวิตของบุคคลหนึ่งสามารถเอาประกันได้โดยตนเองหรือบุคคลที่สาม การประกันชีวิตของบุคคลอื่นอาจเอาประกันเป็นกลุ่ม โดยเป็นการที่บุคคลหลายคนเอาประกันชีวิตซึ่งกันและกัน

มาตรา 132-2 การประกันชีวิตผู้อื่นต้องได้รับความยินยอมจากบุคคลผู้ถูกเอาประกันชีวิต มิฉะนั้นสัญญาประกันชีวิตตกเป็นโมฆะ และไม่สามารถบังคับได้

ความยินยอมต้องทำเป็นหนังสือโดยชัดแจ้งและต้องระบุจำนวนเงินไว้ มิฉะนั้นเป็นโมฆะและไม่สามารถบังคับได้ โดยการให้ความยินยอมนั้น ต้องให้ความยินยอมก่อนหรือขณะทำสัญญาประกันชีวิต

⁷ นภาพร เจริญชัยเพชร. อ้างแล้ว. หน้า 119.

ดังนี้ ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการประกันภัยของสาธารณรัฐฝรั่งเศส นั้น นอกจากจะมีหลักเกณฑ์ในส่วนได้เสียแล้ว ยังต้องมีหลักในเรื่องการให้ความยินยอมของผู้ที่ถูกเอาชีวิตไปเป็นประกันไว้เป็นเงื่อนไขแห่งความสมบูรณ์ของสัญญาอีกด้วย

2) ความยินยอมในการทำสัญญาประกันชีวิต

การกำหนดให้ต้องได้รับความยินยอมจากบุคคลผู้ถูกเอาประกันชีวิต เท่ากับเป็นการแก้ปัญหากล่องลำสิทธิ์ส่วนบุคคลของเขาด้วย สาธารณรัฐฝรั่งเศสก็เป็นอีกประเภทหนึ่งที่ได้ใช้หลักความยินยอมนี้

กฎหมายประกันภัยของสาธารณรัฐฝรั่งเศสกำหนดให้บุคคลสามารถทำประกันชีวิตของตนเองหรือของบุคคลอื่นได้ และการทำสัญญาประกันชีวิตจะต้องทำเป็นหนังสือ ดังนั้น ความยินยอมในการทำประกันชีวิตตนเองและของบุคคลอื่นตามกฎหมายประกันภัยของสาธารณรัฐฝรั่งเศสจึงต้องทำเป็นหนังสือ

การทำประกันชีวิตบุคคลอื่นถ้าไม่ได้ให้ความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรหรือเป็นหนังสือสัญญาประกันชีวิตดังกล่าวก็จะกลายเป็นโมฆะ และกำหนดให้ต้องได้รับความยินยอมของบุคคลผู้ถูกเอาประกันในเวลาที่มีสิทธิเรียกร้องเงินจำนวนหนึ่งเป็นลายลักษณ์อักษรด้วย

ตามกฎหมายสัญญาประกันภัยของสาธารณรัฐฝรั่งเศสห้ามทำสัญญาประกันชีวิตผู้เยาว์ที่อายุยังไม่ครบ 12 ปี และผู้ที่ไม่สามารถแสดงเจตนาได้เป็นบุคคลผู้ถูกเอาประกันชีวิต หรือบุคคลที่ถูกรักษาในโรงพยาบาลจิตเวช สัญญาประกันชีวิตที่ฝ่าฝืนข้อห้ามดังกล่าวก็จะกลายเป็นโมฆะ เพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นจากการประกันชีวิตซึ่งบุคคลผู้ที่จะต้องให้ความยินยอมยังไม่มีความสามารถเพียงพอในการให้ความยินยอม หากเป็นกรณีการทำประกันชีวิตผู้เยาว์ที่อายุตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป จะต้องได้รับอนุญาตจากผู้แทน โดยชอบธรรมหรือผู้ปกครองและตัวผู้เยาว์เองจะต้องให้ความยินยอมด้วย จึงจะสามารถทำสัญญาประกันชีวิตผู้เยาว์นั้นได้

ในการทำสัญญาประกันชีวิตจะต้องมีจุดมุ่งหมายหรือข้อกำหนดในสัญญาที่ชัดเจนเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของสัญญาประกันชีวิตและภาระผูกพันของกลุ่มสัญญา สัญญาประกันชีวิตต้องมีเงื่อนไขในการจัดสรรผลประโยชน์ด้วย เมื่อผู้ถูกเอาประกันเสียชีวิต ผู้รับประโยชน์ชอบที่จะได้รับเงินจำนวนหนึ่งจากผู้รับประกัน

ในกรณีที่ไม่ได้กำหนดตัวผู้รับประโยชน์ในสัญญาประกันชีวิตหรือผู้รับประโยชน์ไม่ชัดเจน ผู้เอาประกันชีวิตสามารถที่จะกำหนดตัวผู้รับประโยชน์หรือให้บุคคลอื่นเข้ามาเป็นผู้รับประโยชน์แทนได้ แต่จะต้องได้รับความยินยอมของผู้ถูกเอาประกันชีวิตก่อน มิฉะนั้นแล้วการระบุชื่อผู้รับประโยชน์หรือเปลี่ยนแปลงตัวผู้รับประโยชน์จากสัญญาประกันชีวิตดังกล่าวก็จะกลายเป็นโมฆะ หรือกรณีผู้เอาประกันชีวิตไม่ได้ระบุตัวผู้รับประโยชน์ไว้ในสัญญาประกันชีวิตเมื่อครบ

ระยะเวลาในการทำประกันชีวิต ผู้ถูกเอาประกันชีวิตชอบที่จะได้รับประโยชน์หรือเงินจำนวนหนึ่งเอง
จากสัญญาประกันชีวิต